

In memoriam Peet-Henn Kingisepp

10.12.1936–31.01.2012

31. jaanuaril 2012 lahkus meie hulgast armastatud kolleeg, Tartu Ülikooli emeriitdtsent Peet-Henn Kingisepp. Ta sündis 1936. aastal Tartus ning lõpetas 1954. aastal sealsamas 5. Keskkooli. Mälestused poisteklassis õppimise ajast on leidnud kajastamist P-H. Kingisepa toimetamisel 2009. aastal välja antud kogumikus. Oma vanemate, füsioloogiaprofessor Elise Käer-Kingisepa ja farmakoloogiaprofessor Georg Kingisepa jälgedes astus Peet-Henn Kingisepp TRÜ arstiteaduskonda, mille ta lõpetas 1961. aastal *cum laude*. Lisaks õppis ta eriprogrammi alusel kaks aastat biofüüsikat TRÜ füüsika-matemaatikateaduskonnas.

P-H. Kingisepp töötas aastatel 1963–70 TRÜ biofüüsika laboratooriumi nooremteadurina, millele järgnes aspirantuur füsioloogia kateedris ja meditsiinikandidaadi väitekirja kaitsmine 1973. aastal. Mõned aastad töötas ta TRÜ spordimeditsiini ja ravikehakultuuri kateedris, kuid 1975. aastast kuni elu lõpuni oli ta seotud TÜ füsioloogia instituudiga, töötades seal algul vanemõpetajana ja 1980. aastast alates dotsendina. P-H. Kingisepp oli Eesti Füsioloogia Seltsi, Eesti Biomeditsiinitehnika ja Meditsiinifüüsika Ühingu ning Euroopa Hingamishaiguste Seltsi liige.

Dotsent Kingisepa teaduslikud huvid oli seotud eelkõige hingamis- ja südame-vereringesüsteemi funktsionaalse seisundi uurimisega. Noore arstina alustas ta hingamise funktsionaalsete uuringute tegemist klassikalise vesispirograafi ja puust joonlauaga, kuid järgnenud infotehnoloogia areng võimaldas tal järk-järgult hingamisuuringuid automatiseerida ning 21. sajandiks

on kogu funktsionaalne diagnostika tundmatuseni muutunud.

P-H. Kingisepp avaldas kümneid ülevaate- ja uurimusartikleid, millest paljud on kirjutatud eesti keeles. Ta on olnud väga viljakas Eesti Arsti autor, avaldades seal 27 kaastööd, paljud neist tutvustasid uudseid võimalusi hingamisuuringute vallas. Väga oluline on olnud dotsent Kingisepa panus meditsiini ja füsioloogia oskuskeele arendamisel nii oma avaldatud tööde, suuremahulise Schmidt ja Thewsi „Inimese füsioloogia” tõlke toimetamise ja aineregistri koostamise kui ka terminoloogiakomisjonides aastakümneid tehtud töö tulemusena.

Viimastel aastakümnetel arstiteaduskonnas õppinud tudengid mäletavad P-H. Kingiseppa kui võrratut õppejõudu. Tema loengud ja praktikumid olid alati selged ja loogilised, tänu tema armastusele eesti keele vastu oli iga sõna õiges kohas ja üheselt mõistetav. 1984. aastal õhukese vihikuna ilmunud „Inimese füsioloogia lühikursus”

dotsent Kingisepa sulest täienes iga paari aasta tagant, sõna „lühikursus” tuli seetõttu pealkirjast kõrvaldada. Tänapäevaks on P-H. Kingisepa „Inimese füsioloogia” üks enim loetud eesti-keelseid õpikuid arstiteaduskonnas. Tänu tema entusiasmile on koondatud ühiste kaante vahele kõik füsioloogiapraktikumide juhendid.

Märkimisväärne oli dotsent Kingisepa töö aastatel 1975–1991 Üliõpilaste Teadusliku Ühingu füsioloogiaringi teadusliku juhendajana, mille käigus said kümned praktiseerivad arstid ja arstiteadlased esimese teadustöö kogemuse ning võimaluse süveneda põhjalikumalt mõne füsioloogiateema tundmaõppimisse. Aastakümneid tegeles ta väsimatult arsti- ja loodusteaduste populariseerimisega väljaspool arstiteaduskonda. Ta pidas avalikke loenguid füsioloogiast ja selle õpetamise ajaloost Tartu Ülikoolis, samuti on just tema teene, et TÜ ajaloo muuseumis on olemas töökorras 19.–20. sajandi klassikalise sisseseadega füsioloogialabor, mille vahenditega saab demonstreerida huvilistele füsioloogia olulisi tõdesid ja arenguhooni.

Pärast tööpäeva lõppu võis Peet-Hennuga sageli kohtuda mõnel kontserdil või Tähtvere pargis suusatamas. Muusika- ja spordipisikuga püüdis ta nakatada kõiki oma kolleege ning loomulikult oma lapsi ja lapselapsi. Temaga oli väga hariv käia välislahetustel, sest alati teadis ta rääkida lugusid kuulsatest arstiteadlastest või heliloojatest, kes selles linnas kunagi elanud olid.

Jääme mäletama Peet-Henn Kingiseppa kui äärmiselt viisakat, sõbralikku ja hea huumorimeelega inimest.

TÜ füsioloogia instituut
jana.kivastik@ut.ee